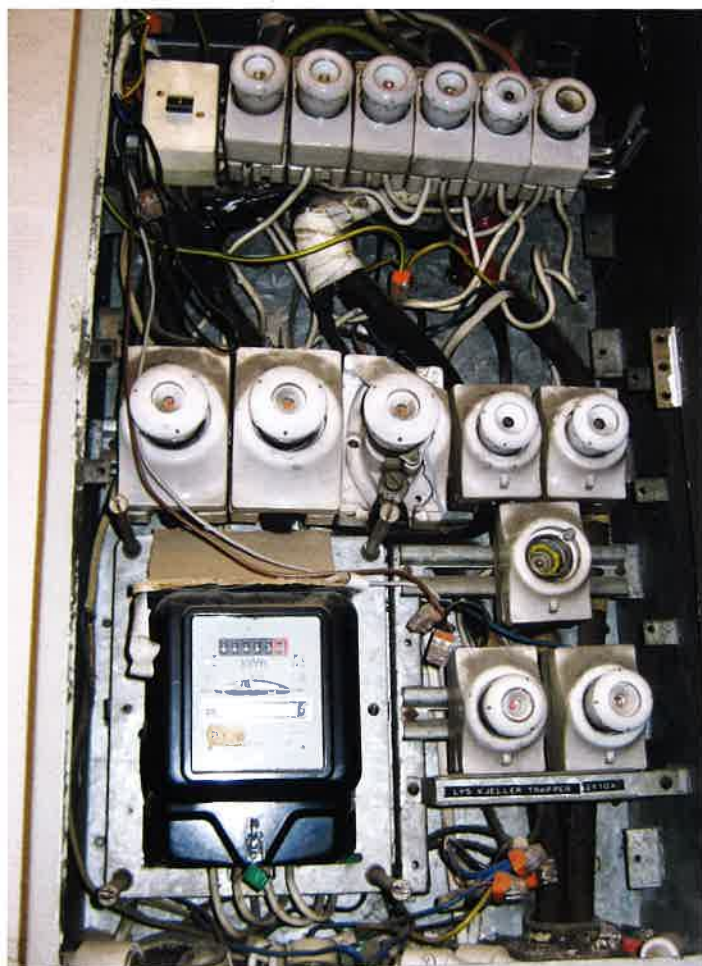

ELSIKKERHET I HJEMMET

Beskytt deg og dine kjære mot fare!

HAFSLUND NETT ARBEIDER FOR Å BEDRE ELSIKKERHETEN HOS EIER/ BRUKER AV ELEKTRISKE ANLEGG

Noe av det verste som kan skje i ditt hjem er brann. Mange kan bli involvert, og liv settes i fare. Vi vet i dag at over 40 prosent av branner i Norge har en elektrisk årsak, ofte på grunn av uvitenhet, likegyldighet og glemsomhet. Branner forårsaket av elektrisitet fører årlig til utbetalinger fra forsikrings-selskapene på mange hundre millioner kroner. Hjelp oss å snu trenden. Det er viktig å være klar over at EIER/BRUKER selv har ansvaret for ettersyn og vedlikehold av det elektriske anlegget og elektrisk utstyr tilknyttet elektriske installasjoner i ditt hjem.

HVORFOR TILSYN I MIN BOLIG

Alle nettselskap er pålagt å gjennomføre tilsyn i leiligheter og boliger ca. hvert 20. år. Flere nettselskap kjøper denne tjenesten av sakkyndige selskap som utfører selve kontrollen av ditt elektriske anlegg.

Du vil etter tilsynet få tilsendt en tilsynsrapport. Hvis det er feil/avvik i det elektriske anlegget, må man som oftest kontakte et registrert elektroforetak for å få utbedret feilene/avvikene. Er det feil som kan rettes av ikke-faglærte, så vil det være beskrevet i tilsynsrapporten.

Her finner du en oversikt over godkjente elektroforetak: elsikkerhetsportalen.no

ARBEID PÅ DET ELEKTRISKE ANLEGGET

Det meste av arbeid på det elektriske anlegget krever at du har fagbrev som elektriker og at du er ansatt i et registrert elektroforetak. Det er kun noen mindre arbeid du kan utføre som ikke fagperson, som for eksempel bytte av støpsel på ledninger og eventuelt bytte av dekklokk på bryter/stikkontakt.

Selv om du har lov til å kjøpe elektrisk installasjonsmaterieell i butikk, er det lite av dette du selv har lov til å installere/montere.

Få mer informasjon og finn ut hva du selv kan gjøre i forhold til det elektriske anlegget på følgende nettsider: elsikkerhetsportalen.no eller sikkerhverdag.no

LED BELYSNING

Den vanlige glødepæren er på vei ut, og blir erstattet av nye lavenergipærer, og en av disse typene er LED-pærer.

En LED-pære bruker betydelig mindre energi enn en glødepære ved samme lysstyrke.

Ved nyinstallasjon av LED-belysning er det viktig å følge monteringsveiledningen og bruke riktig bryter/dimmer som er egnet for LED-pærer.

Ved bytte av glødebærer til LED-pærer i en eksisterende belysningsinstallasjon er det viktig å sjekke om den eksisterende dimmeren er egnet for LED-pærer.

For mere informasjon se lyspareguiden.no

MANGE BRANNER STARTER PÅ GRUNN AV LIKEGYLDIGHET, UVITENHET OG GLEMSOMHET!

KOMFYR OG PLATETOPP

Tørrkoking og antenning av olje/fett på komfyrer og platetopper er den vanligste årsaken til boligbrann! Dette skyldes uforsiktighet, uoppmerksomhet og glemsomhet ved matlaging. Det kan du gjøre noe med!

Regel nummer én er alltid å holde oppsikt med komfyren mens den står på. En brann oppstår svært fort, og den lille tiden du forlater kjøkkenet kan være nok til at ting går veldig galt. Hvis du blir avbrutt i matlagingen, skru ned varmen på kokeplatene. Alternativt kan du få koblet til en komfyrvakt. Den varsler eller kobler ut strømmen hvis en komfyrbrenn er faretruende nær.

Branttiløp under matlaging kan også lett spre seg til kjøkkenvifta og føre til rask og uventet brannspredning. Matfettet i kjøkkenvifta kan faktisk selvantennes av varmestråling fra komfyren. Husk derfor å rengjøre kjøkkenvifta regelmessig for matfett slik at risikoen for brann og brannspredning blir mindre.

TILDEKKING

Panelovner og elektrisk utstyr må ikke tildekkes. Det er viktig å følge bruker-veiledninger og monteringsanvisninger fra produsentene.

INNFELT BELYSNING

Vær klar over at også lav-volt belysning utvikler mye varme, og krever luftrom og egnede kabler som tåler høy temperatur. Følg bruker-/ og monteringsveiledninger nøye med hensyn til avstander og tildekking.

Vær oppmerksom på at feil montering kan medføre brann. Det lokale eltilsyn anbefaler at innfelt belysningsutstyr monteres av et registrert elektroforetak.

FARESIGNALER

BRUK SANSENE: SE - LUKT - KJENN - HØR

- ▶ Hvis støpsler, stikkontakter eller sikringer blir unormalt varme er dette et faresignal.
- ▶ Har du skrusikringer så pass på å skru til sikringene med jevne mellomrom.
- ▶ Dersom noen sikringer ofte løser ut kan det være et tegn på overbelastning.
- ▶ Merker du uregelmessigheter som blinking i lys, during, støy, eller opplever at utstyr ikke fungerer etter et tordenvær, så kontakt et registrert elektroforetak.

LETT Å GLEMME

VÆR TILSTEDE NÅR VASKE-MASKINEN, OPPVASKMASKINEN OG TØRKE-TROMMELEN BRUKES

- ▶ Slå alltid av tørketrommelen, oppvaskmaskinen og vaske-maskinen når du forlater boligen.
- ▶ Husk å rengjøre lofilteret i tørketrommelen etter bruk
- ▶ Ikke bruk disse om natten

FLYTTBARE OLJEOVNER/VIFTEOVNER

- ▶ Bruk utelukkende fast installerte varmekilder til hoveroppvarming i hjemmet.
- ▶ Vår anbefaling er at flyttbare varmekilder, slik som oljefylteovner, stråleovner og vifteovner kun brukes som tilleggs oppvarming under tilsyn.
- ▶ Bør ikke tilkobles via skjøteledning.
- ▶ **Bør ikke brukes på barnerom.**

VARMTVANNS-BEHOLDEREN

De seneste årene har det blitt oppdaget mye varmegang i forbindelsen med varmtvannsbeholderen. Det er spesielt i overgangen mellom støpselet og stikkkontakten at det oppstår varmegang som i verste fall kan føre til brann.

I nye boenheter får man ikke koble til varmtvannsbeholder på over 1500W på støpsel. De må tilkobles direkte/fast. Vi anbefaler at dette gjøres, og spesielt hvis man har beholdere som har effekt på mer enn 1500W.

En egenkontroll på dette kan man enkelt gjøre ved å trekke ut støpselet for å se at det ikke er noen misfarging eller tegn på varmegang. Du kan også kjenne etter om støpslet er varmt.

Er det tegn på varmegang må du kontakte et registrert elektroforetak. Det er på noen typer OSO-beredere oppdaget feil som fører til varmegang. Sjekk hjemmesiden til OSO hvis du har en slik bereder, osohotwater.no

OVERSPENNINGSVERN

Overspenninger er høye spenningstopper som kan skade det elektriske anlegget og utstyret. Disse kan oppstå som følge av tordenvær eller som følge av koblingssituasjoner/hendelser i foranliggende nett (e-verkets anlegg).

Overspenningsvern demper størrelsen på overspenningen. Det kan installeres overspenningsvern som er tilpasset forskjellige nivåer i anlegget.

I nye boliginstallasjoner er det blitt krav om at det skal monteres overspenningsvern.

SKJØTELEDNINGER

- ▶ Støpsler og skjøtekontakter er svake ledd i elektriske installasjoner. Monter derfor alltid et tilstrekkelig antall med fastmonterte stikkontakter.
- ▶ Løse skjøtekontakter og andre provisoriske løsninger går utover sikkerheten.
- ▶ Strømuttak utendørs krever en jordet stikkontakt. Skjøteledninger må være tilpasset aktuelle påkjenninger og kun brukes midlertidig.
- ▶ Husk å rulle ledningen på trommelen helt ut for å unngå varmeutvikling.

JORDING

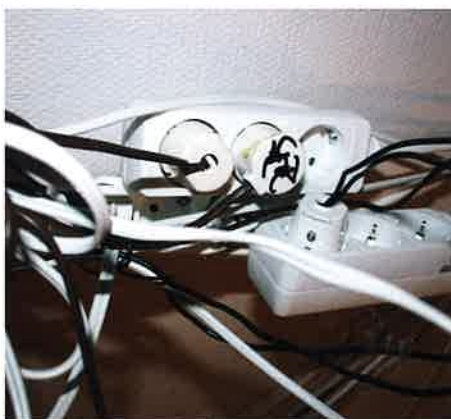
Personer kan bli utsatt for farlige berøringsspenninger når jordingssystemet ikke er i orden, som:

- ▶ Manglende jordelektrode
- ▶ Dårlig jordforbindelse til stikkontakt/utstyr
- ▶ Feil på det elektriske anlegget
- ▶ Manglende utjevningsforbindelser til hovedvannledninger, avløpsrør, etc.

Berøring av vannkran/oppvaskbenk og komfyr kan ved manglende jordingsforbindelser og feil på for eksempel komfyr, føre til strømgjennomgang.

JORDFEILBRYTER

Nye jordfeilautomater vil i tillegg til å fungere som sikringer også kutte strømmen hvis det oppstår farlige jordfeilstømmer i ditt elektriske anlegg eller elektrisk utstyr som er i bruk. Du øker brannsikkerheten vesentlig, samt at du unngår uønskede farlige elektriske strømmer på avveie.

BRUKERVEILEDNING FOR JORDFEILBRYTER

- ▶ Jordfeilautomat/jordfeilbryter skal jevnlig funksjons testes for å opprettholde sin funksjon og levetid og garantier
- ▶ Det anbefales å følge fabrikantens anbefalinger, men minimum to ganger pr år
- ▶ Det skal være montert en brukerveiledning for aktuell jordfeilautomat/jordfeilbryter i sikringsskapet

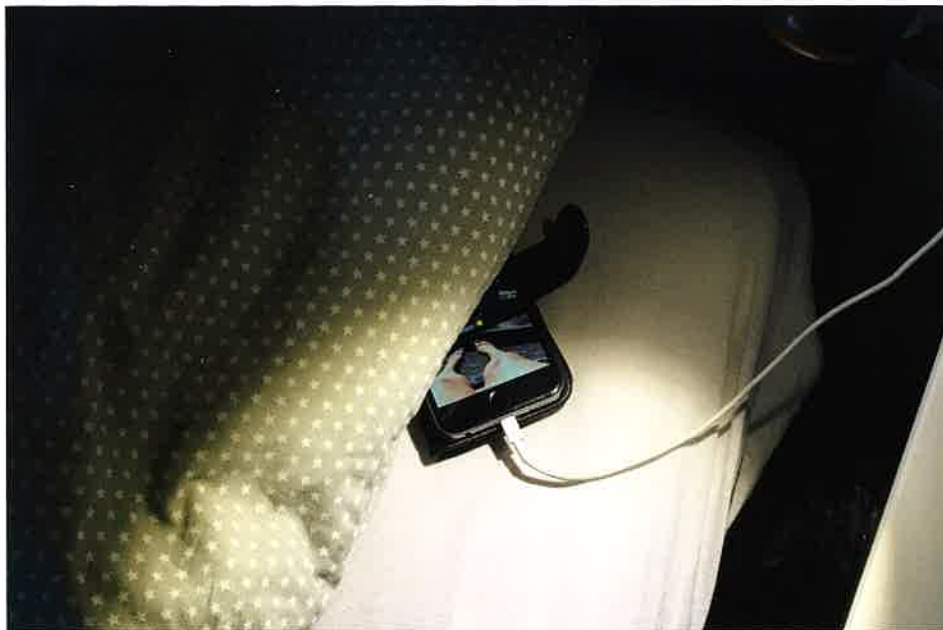
BARNE/UNGDOMSROM

LADING AV LEKER, MOBILER, NETTBRETT, PC OG MULTIMEDIA-ANLEGG

Lading av slikt utstyr bør gjøres når du er våken og tilstede, og følg med på anbefalt ladetid fra produsenter, samt benytt bare originalt ladeutstyr.

Oppbevaring og lading av slikt utstyr skal ikke foregå i senger, dette vil kunne skape varme- og brannfare.

Vær oppmerksom på at oppladbart utstyr og leker kan medføre brannfare. Enkelte leker har begrenset ladetid. Lading utover den angitte tiden kan føre til overoppheting av lekene, brann eller branntilløp. La ikke barn lade leker på egenhånd, dette bør gjøres av voksne. Det er svært viktig å lese bruksanvisningen.

UNNGÅ FLYTTBARE LAMPER OG KLYPELAMPER

Slike lamper hører ikke hjemme på barnerommet. De kan velte eller falle ned i sengetøyet. Dette kan få fatale følger.

FLYTTBARE OLJEOVNER/VIFTEOVNER PÅ BARNEROM

- ▶ Bruk utelukkende fast tilkoblede varmekilder til hovedoppvarming i hjemmet.
- ▶ Vår anbefaling er at flyttbare varmekilder, slik som oljefylteovner, stråleovner og vifteovner kun brukes som tilleggsoppvarming under tilsyn.
- ▶ Bør ikke tilkobles i skjøteledninger.
- ▶ **Bør ikke brukes på barnerom.**

SIKKER LADING AV ELBILEN

TRYGGE LADEFORHOLD

- ▶ Det elektriske anlegget som benyttes til lading må være i god stand. Lading skjer som regel med en strømstyrke som er nær det maksimale av hva anlegget er dimensjonert for, og i lange perioder om gangen. Svakheter kan føre til varmegang og fare for brann.
- ▶ Strømuttaket må tåle ladestrømmen som benyttes. Dette gjelder spesielt for uttak som brukes regelmessig til lading. En vanlig husholdningskontakt kan ta skade hvis den over tid brukes til lading, spesielt hvis ladestrømmen er over 10A.
- ▶ Å ta i bruk en eksisterende vanlig stikkontakt til regelmessig lading av en elbil blir å betrakte som en bruksendring og er ikke tillatt.
- ▶ Strømuttak som forsyner elbil bør ha tilførselskabel som går direkte fra sikringskapet, uten avgreininger og koblinger underveis.
- ▶ Strømuttaket som brukes til lading skal ha riktig beskyttelse. Det er viktig at strømuttaket både har riktig dimensjonert overlastvern/sikring, og jordfeilvern. Jordfeilvernet skal være av type B eller tilsvarende.
- ▶ Lading av en elbil krever mye energi, og det vil være fornuftig å lade på tidspunkter hvor man ikke bruker så mye annen energi i sin bolig.
- ▶ Man bør unngå lading om natten hvis man ikke har en dedikert kurs for lading, og et trygt ladepunkt.
- ▶ For mer info se elbil.no

NYERE ELEKTRISKE INSTALLASJONER OG SOLCELLEANLEGG

NYERE ELEKTRISKE ANLEGG

Når et registrert elektroforetak overleverer et nytt elektrisk anlegg eller utvider et eksisterende, må de samtidig levere skriftlig dokumentasjon på at arbeidet er utført i henhold til gjeldende regelverk.

Denne dokumentasjonen kan inneholde:

- ▶ Kursfortegnelse (skal være plassert i sikringskapet)
- ▶ Risikovurdering (i samråd med kunden)
- ▶ Sluttkontroll med målinger
- ▶ Brukerveiledning med dokumentasjon på utstyr
- ▶ Samsvarserklæring

I henhold til norsk lovverk (håndverker-tjenesteloven) har du inntil 5 års klagefrist til utførende hvis det oppdages mangler/feil i installasjonen.

SOLCELLEANLEGG

Det er montert mange solcelleanlegg i Norge de seneste årene, og det er ikke tvil om at det er en miljøvennlig tanke å produsere sin egen strøm, og til og med kunne selge overskuddsstrøm som produseres. Det er viktig å være klar over at montering og tilkoblinger må utføres av en fagmann. Før du vurderer å anskaffe slike anlegg, så ta kontakt med et registrert elektroforetak for å vurdere hva som skal til for at det blir riktig installert.

Har du el-vett?

TEST DEG SELV!

Sjekk de 12 punktene i testen og se hvor mange poeng du oppnår. Kryss av!

1. Følger du alltid bruksanvisningen for elektriske apparater?
2. Sjekker du at komfyren er skrudd av etter bruk, når du forlater huset eller går og legger deg? (Det finnes utstyr på markedet, såkalt komfyrvakt, som kobler ut komfyren hvis den blir glemt. Eldre kan få dekket omkostningene til utstyret – spør hjemmehjelp-tjenesten.)
3. Trekker du alltid ut støpselet i termostatstyrte apparater, som f. eks. kaffetrakter og brødrister, etter bruk?
4. Passer du på at ingen av panelovnene i boligen er tildekket? (En tildekket ovn er brannfarlig.)
5. Bruker du kun vifteovner under tilsyn? Har du sett etter om støvfilteret er tett? (I så fall rens eller skift det. Plassér dessuten aldri ovnen foran noe brennbart.)
6. Bruker du kun lyspærer med den watt-styrken som dine lamper er beregnet for, eller lavere? (Se etter misfargede lampeskjermer. En lyspære kan ha en overflatetemperatur på flere hundre grader.)
7. Har du bare fastmonterte ovner og lamper på barnerommet?
8. Er det alltid noen til stede når oppvaskmaskin, vaskemaskin eller tørketrommel er i bruk?
9. Renser du lofilteret i tørketrommelen etter hver gang den brukes?
10. Har du nok stikkontakter så du unngår bruk av skjøteledning?
11. Dersom du har skrusikringer – trekker du dem godt til minst én gang i året? (Er sikringer, koblingsbokser, støpsler eller brytere unormalt varme, kan det tyde på en overbelastning. Ta kontakt med et registrert elektroforetak.)
12. Har du testet dine jordfeilbrytere slik bruksanvisningen sier du skal gjøre?

12 poeng

Du er suvereren!

8-11 poeng

Du er mer samvittighetsfull enn de fleste

6-8 poeng

Brukbart med store muligheter for forbedringer

0-6 poeng

Les gjennom listen en gang til og merk deg innholdet

Hafslund Nett og Det Lokale Elektrisitetstilsyn (DLE)

Det Lokale Elektrisitetstilsyn jobber for å redusere skader og ulykker forårsaket av elektrisk strøm. Disse oppgavene utfører sakkyndige selskaper på vegne av nettselskapet gjennom retningslinjer gitt av Direktoratet for samfunnssikkerhet- og beredskap, DSB:

- ▶ Stikkprøvekontroll av elektriske anlegg og utstyr i eldre og nye boliger
- ▶ Reviderer elektroforetak og andre virksomheter
- ▶ Stikkprøvekontroll av elektriske produkter som omsettes
- ▶ Bistand til politiet ved brann og ulykker
- ▶ Informasjon om elsikkerhet

Du finner mer elsikkerhetsinformasjon på: elsikkerhetsportalen.no og sikkerhverdag.no